

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 16/07-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 9. apríla 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Jána Lubyho, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti Ing. M. B., J., kandidáta na starostu obce J., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., P., ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce J. konaných 2. decembra 2006, za účasti starostu obce J. M. K., takto

r o z h o d o l :

Voľby starostu obce J. konané 2. decembra 2006 vyhlasuje **z a n e p l a t n é**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2006 doručená sťažnosť Ing. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namietal nezákonnosť volieb starostu obce J. konaných 2. decembra 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 2. decembra 2006 sa voľby konali s tým, že som sa ich riadne zúčastnil ako kandidát na starostu obce spolu s protikandidátom M. K. V obci J. bolo zapísaných v zoznamoch voličov 77 osôb, pričom 66 voličom boli pri hlasovaní vydané obálky. Z toho bolo odovzdaných 65 platných hlasov na voľbu starostu. Jeden hlas bol neplatný. Sťažovateľ získal vo voľbách 32 hlasov.

Ako kandidát na funkciu starostu získal viac ako 10 % hlasov oprávnených voličov, čím splnil podmienku na podanie volebnej sťažnosti podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa tento zákon.

Po uzavretí volebných miestností vyšlo najavo porušenie volebného zákona:

A/ Hlasovania sa mal zúčastniť Ing. P. P., trvale bytom J. č. 13 (...), podľa zápisu miestnej volebnej komisie, avšak tento sa už dlhšiu dobu zdržiava mimo územia Slovenskej republiky, v D. Je vylúčené, že by sa mohol zúčastniť volieb, nakoľko 2. decembra 2006 nevstúpil do volebnej miestnosti, čo potvrdia členovia volebnej komisie. Matka A. P., vyššie uvedeného Ing. P. P. bola predsedníčka miestnej volebnej komisie.

Vzhľadom na to, že v zmysle § 31 zákona číslo 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Volič hlasuje osobne a zastúpenie nie je prípustné došlo k porušeniu volebného zákona, keďže niekto hlasoval namiesto Ing. P. P.

Podľa našich informácií mohla to byť predsedníčka volebnej komisie A. P, ktorá hlasovala za svojho syna.

B/ Ďalej hlasovania sa podľa zápisu volebnej komisie sa mala zúčastniť aj M. V., bytom J. č. 44, (...), ktorá preukázateľne nebola vo volebnej miestnosti a za ňu volil jej manžel J. V., (...), bytom J. č. 44. Toto je možné preukázať svedeckou výpoveďou J. V., ktorý takto za svoju manželku hlasoval.

Vzhľadom na to, že v zmysle § 31 zákona číslo 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Volič hlasuje osobne a zastúpenie nie je prípustné došlo k porušeniu volebného zákona, keďže niekto hlasoval namiesto M. V.

C/ Podľa zápisu volebnej komisie sa mali hlasovania zúčastniť aj M. V. (...), bytom J. č. 23 a A. V. (...), bytom J. č. 23, ktorí preukázateľne vo volebnej miestnosti neboli a za nich mal odvoliť J. V. (...), bytom J. č. 23.

Vzhľadom na to, že v zmysle § 31 zákona číslo 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Volič hlasuje osobne a zastúpenie nie je prípustné došlo k porušeniu volebného zákona, keďže niekto hlasoval namiesto M. V. a J. V.

D/ J. V. (...), bytom J. č. 42 mal získať od protikandidáta M. K. (...), bytom J. č. 73, určitú finančnú čiastku, čo môže potvrdiť očitý svedok tohto úkonu J. V. (...), bytom J. č. 24 s tým, že svoj hlas dal kandidátovi na starostu M. K.

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí č. k. PL. ÚS 5/03-110 vyslovil: že tzv. kupovanie hlasov voličov zasahuje do samotnej podstaty volebného práva zaručeného v čl. 30 Ústavy SR. Takéto konanie je považované za porušenie slobodnej súťaže politických v demokratickej spoločnosti rovnako sa vyslovil aj vo svojom rozhodnutí Ústavný súd SR v konaní pod číslom PL. ÚS 6/06-88.

Vzhľadom na tesný výsledok, kde vo voľbách na funkciu starostu rozhodol iba jeden hlas som toho názoru, že je na mieste postup podľa § 63 ods.1 zák. o konaní pred ústavným súdom, keďže vyššie uvedené porušenie volebného zákona malo reálny faktický dosah a dopad na výsledok volieb a existuje príčinná súvislosť medzi porušením volebného zákona a výsledkom volieb, keďže rozhodol o výsledku volieb len jeden hlas a nezákonné konanie má priamy vplyv na výsledok volieb. “

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyhlásil voľby starostu obce J. konané 6. decembra 2006 za neplatné.

Ústavný súd prijal predmetnú sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. PL. ÚS 16/07-9 zo 4. apríla 2007 a následne požiadal o vyjadrenie k sťažnosti zvoleného protikandidáta M. K. (ďalej len „odporca“), ktorý v stanovisku doručenom ústavnému súdu 30. apríla 2007 okrem iného uviedol:

„ad 1/ Ja som skutočne kandidoval na funkciu starostu obce J. a z tohto titulu som nemohol byť účastníkom volebnej komisie. Preto sa neviem vyjadriť k častiam sťažnosti, ktoré sa týkajú údajnej neúčasti na voľbách zo strany Ing. P. P., M. V., ml., M. V., st., A. V., (viď čl. II., písm. A/, B/, C/ cit. sťažnosti).

ad 2/ Rozhodne popieram skutočnosti, ktoré sú uvedené v čl. II. písm. D/ týkajúce sa môjho údajného podplácania voliča J. V. V tejto súvislosti jednoznačne tvrdím, že menovaného som nepodplatil za účelom toho, aby hlasoval za moju kandidatúru na funkciu starostu obce J. Tvrdím, že táto skutočnosť je absolútne vymyslená s tým, že poškodzuje moje dobré meno v obci.

Viacej k veci nemám čo dodať a v prípade, že to bude nevyhnutné som ochotný vo všetkých právnych súvislostiach spolupracovať s ústavným súdom pri zisťovaní materiálnej pravdy. Verím, že v merite veci bude spravodlivo a zákonne rozhodnuté.“

II.

Ústavný súd v súlade s § 31 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyžiadal od Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru skráteného vyšetřovania P., oddelenia K. (ďalej len „orgán činný v trestnom konaní“) vyšetřovací spis sp. zn. ČVS: ORP-8/OSV-KK-2006 týkajúci sa prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ku ktorému malo dôjsť v súvislosti s priebehom volieb starostu obce J. konaných 2. decembra 2006 (ďalej aj „vyšetřovací spis“).

Na základe tohto ustanovenia, ako aj ustanovenia § 62 zákona o ústavnom súde ústavný súd vyžiadal od starostu obce J. volebnú dokumentáciu, konkrétne kópiu zápisnice miestnej volebnej komisie (ďalej len „volebná komisia“) o výsledku volieb starostu obce J. konaných 2. decembra 2006 a kópiu zoznamu voličov z uvedených volieb s vyznačenou účasťou voličov.

Okrem označených vyžiadaných dokumentov ústavný súd vychádzal pri dokazovaní aj z obsahu listín tvoriacich prílohy sťažnosti a z výpovedí svedkov, ktorých ústavný súd vypočul 22. novembra 2007 na Obecnom úrade v J.

Zo sťažnosti a z vyžiadanej volebnej dokumentácie ústavný súd zistil, že za starostu obce J. vo voľbách konaných 2. decembra 2006 bol s počtom platných hlasov 33 zvolený odporca kandidujúci za politickú stranu ĽS-HZDS a na druhom mieste sa umiestnil sťažovateľ kandidujúci za politickú stranu SNS, ktorý získal 32 platných hlasov, teda o 1 hlas menej ako zvolený protikandidát.

Zo zápisnice volebnej komisie okrem iného vyplýva, že počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov bol 77, počet voličov, ktorým boli vydané obálky s hlasovacími lístkami pre voľbu starostu, bol 66 a počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bol 65.

Zápisnica volebnej komisie bola podpísaná všetkými členmi komisie a zapisovateľkou 2. decembra 2006 o 20.30 h. Nikto z členov komisie zápisnicu neodmietol podpísať a ani neuviedol výhrady k priebehu volieb.

Z predloženého vyšetrovacieho spisu vyplýva, že vo veci po zákonom poučení podalo vysvetlenie spolu 17 osôb vrátane starostu obce J. Z uznesenia orgánu činného v trestnom konaní sp. zn. ČVS: ORP-8/OSV-KK-2006 z 2. januára 2007 vyplýva, že vec týkajúca sa prešetrenia prípadu podozrenia z prečinu marenia, prípravy a priebehu volieb a referenda odovzdal Obvodnému úradu v K., odboru všeobecnej vnútornej správy (ďalej len „orgán štátnej správy“) na prejednanie priestupku proti poriadku v štátnej správe v zmysle § 46 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Orgán štátnej správy 14. februára 2007 rozhodol o odložení veci, pretože uvedené konanie nemalo znaky priestupku označené v priestupkovom ani inom zákone.

Vo vzťahu k argumentom, ktoré v sťažnosti poukazovali na nezákonnosť volieb starostu obce J., považoval ústavný súd za relevantné 3 podané vysvetlenia.

V zázname o podaní vysvetlenia J. V. (...), J. 24, bolo okrem iného uvedené: „Menovaný uviedol, že dňa 02. 12. 2006 bol osobne voliť vo volebnej miestnosti v obci J., kde má trvalý pobyt. Menovaný uviedol, že dostal vo volebnej miestnosti lístky, ktoré si sám označil a sám vložil do volebnej schránky. Volebná komisia sa ho spýtala, či mu majú nejako pomôcť, kde im povedal, že nie, že on má okuliare. Menovaný uviedol, že konkrétne nevidel na vlastné oči, že by niekto zmanipulovať, ale uviedol, že len počul o tom, že mohlo dôjsť k zmanipulovaniu hlasov a to tak, že údajne mohli voliť jeden za druhého, to však na vlastné oči nevidel. Taktiež že sa mu vidí, že volebná komisia bola len jednostranná a to že bol za súčasného starostu.“

V zázname o podaní vysvetlenia J. V., (...), J. 44, bolo okrem iného uvedené: „Menovaný uviedol, že dňa 02. 2. 2006 bol vo večerných hodinách voliť vo volebnej miestnosti v obci J., kde má aj trvalý pobyt. Vo volebnej miestnosti mu komisia dala volebné lístky. Menovaný uviedol, že sa ho volebná komisia spýtala na jeho manželku, že kde je, na čo jej menovaný odpovedal, že je doma s vnukom a nemôže sa volieb zúčastniť. Menovaný požiadal volebnú komisiu či nemôže odvoliť za jeho manželku, s čím však volebná komisia najprv nesúhlasila. Menovaný uviedol, že nakoniec mu komisia, ale meno kto mu ju dal nevie spomenúť dali do rúk obálku, aby mohol odvoliť za svoju manželku. V tom čase boli prítomní pri podávaní lístka A. P., B. P., V. P., L. K. a M. K. Menovaný uviedol, že po zakrúžkovaní vložil obidve obálky do volebnej schránky. Menovaný uviedol, že jeho manželka nebola osobne voliť, že volil za svoju manželku so súhlasom volebnej komisie.“

V zázname o podaní vysvetlenia L. K., členkou volebnej komisie, (...), J. 27, bolo okrem iného uvedené: „Dňa 02. 12. 2006 menovaná uviedla, že bola jednou z členiek volebnej komisie, kde podľa jej vyjadrenia došlo k prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda, pretože vo večerných hodinách prišiel jej starý otec J. V., (...), bytom J. č. 44, ktorému dovolili členovia volebnej komisie po prvotnom nesúhlase odvoliť za starú

mamu menovanej M. V., (...), trvalo bytom J. č. 44, okr. K. za prítomnosti predsedníčky volebnej komisie A. P., zapisovateľky B. P., členky V. P. a M. K. Menovaná si už nepamätá v akom poradí to bolo, pretože sa tam striedali pri zapisovaní voliča, ďalší podával volebné lístky a nakoniec ďalší člen podal obálky. Taktiež menovaná uviedla, že počas volieb umožnili takto odvolať minimálne ešte jednému voličovi za svojho súrodenca, malo sa jednať o súrodencov J., A. a M. V., bývajúci v obci J. č. 23, okr. K., kto a za koho volil však nevedela povedať. Taktiež menovaná nevedela povedať či podpísala zápisnicu, pretože v ten deň podpisovala veľa listín a je možné, že podpísala aj uvedenú zápisnicu.“

Zo záznamu o podanom vysvetlení M. V., (...), J. 44, vyplýva, že menovaná využila svoje právo a k veci sa odmietla vyjadriť.

Za účasti sťažovateľa, jeho právneho zástupcu a odporcu ústavný súd 22. novembra 2007 vypočul na Obecnom úrade v J. 4 svedkov.

Svedkyňa A. P., predsedníčka volebnej komisie, vo výpovedi okrem iného uviedla: „v inkriminovaných voľbách som bola predsedníčkou MVK, ktorá bola nominovaná za politickú stranu. Počas volieb som bola prítomná vo volebnej miestnosti celý čas s výnimkou krátkodobých prestávok, avšak som dbala na to, aby vo volebnej miestnosti boli vždy prítomní najmenej 3 členovia volebnej komisie s tým, že počas volieb bola vždy zabezpečená prítomnosť buď mňa alebo podpredsedníčky MVK. Nemám vedomosť o tom, že by počas mojej prítomnosti sa bol vyskytol prípad, že by niektorí voliči odvolili za iných.“

Na otázku sudcu spravodajcu, či sa volieb zúčastnil jej syn Ing. P. P., či bol v tom čase prítomný na území Slovenska, resp. v obci J., svedkyňa uviedla: „*že sa volieb zúčastnil, ale nedostavil sa do volebnej miestnosti s tým, že požiadal o možnosť vykonať voľby prostredníctvom hlasovania do prenosnej volebnej schránky. Syn ma požiadal o možnosť voľby do prenosnej schránky ešte predtým, než som ráno odišla z domu s tým, že bol dlho na cestách, cítil sa unavený a plánoval opäť vycestovať v ten deň. S prenosnou volebnej schránkou sme išli za občanmi, ktorí o to požiadali, ja s pani podpredsedníčkou, v tom zmysle korigujem svoju predchádzajúcu výpoveď, teda v tom čase, keď sme chodili po obci, nebola vo volebnej miestnosti ani podpredsedníčka ani ja, len tri členky MVK. Približne možnosť voľby do prenos. vol. schránky využilo 6 občanov, ale presne si už nepamätám.*“

Svedkyňa ďalej uviedla, že nemá vedomosť o žiadnej skutočnosti alebo okolnosti, ktorá by z jej pohľadu mala vplyv na zákonnosť volieb starostu v obci.

Svedkyňa M. H., podpredsedníčka volebnej komisie, vo výpovedi okrem iného uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by v priebehu volieb došlo „*k nejakým situáciám alebo konaniam*“, ktoré by mohli spochybniť regulárnosť volieb, ani konkrétne o tom, že by niektorý z voličov odvolil za iného.

Na otázku, či svedkyňa má vedomosť o tom, že syn predsedníčky volebnej komisie požiadal o uskutočnenie volebného aktu prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, uviedla: „*Áno viem o tom, volal jej na telefón. Nepamätám si však, kto išiel s prenosnou volebnou schránkou za Ing. P. P.*“

Na otázku sťažovateľa, či si spomína, že po voľbách s ním mala hovoriť v tom zmysle, že keď išli s prenosnou volebnou schránkou za synom predsedníčky volebnej komisie Ing. P., ona mala čakať pred domom a do domu mala vstúpiť iba pani P., svedkyňa uviedla, že to tak nebolo „*ja som bola vo vnútri*“.

Svedok J. V., (...), J. 23, vo výpovedi uviedol, že je príbuzným sťažovateľa - „*je to bratancov syn*“. Na otázku, koľko obálok vhodil do volebnej urny, svedok odpovedal: „*Jednu obálku som hodil pre voľbu starostu a jednu pre voľbu poslancov miestneho zastupiteľstva. Nevolil som ani za M. V. ani za A. V.*“

Svedok J. V., (...), J. 24, vo výpovedi uviedol, že so sťažovateľom sú bratanci a že voľby podľa jeho názoru boli zmanipulované. „Konkrétne som sa stretol v pohostinstve s J. V., je asi 5 rokov odo mňa starší, presný dátum narodenia neviem uviesť, ktorý sa chystal voliť, a keď som sa ho spýtal, či už odvolil, povedal mi, že nie, pretože za neho odvolila jeho sestra, ktorá volila starého starostu s tým, že on má slabší zrak a nevidí. On síce bol prítomný vo volebnej miestnosti, ale neupravoval volebný lístok, urobila to za neho, podľa toho, čo povedal, jeho sestra. K tomu chcem ešte dodať, že sestra menovaného, ktorá za neho odvolila, bola členkou miestnej volebnej komisie. Ide o M. K. Ďalej chcem ešte uviesť, že som počul ešte o viacerých takýchto prípadoch, keď za voličov odvolili iné osoby, ale konkrétne neviem uviesť, o koho išlo.“

III.

1. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 15 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“)

v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrskok, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia.

Podľa § 31 ods. 1 prvej a druhej vety volebného zákona volič hlasuje osobne. Zastúpenie nie je prípustné.

Podľa § 31 ods. 6 volebného zákona volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takomto prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a s obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania. Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre telesnú vadu alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov iného voliča, aby za neho hlasovací lístok podľa jeho pokynov upravil a vložil do obálky.

Podľa § 43 ods. 1 volebného zákona miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v obci. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prípadoch uvedených v ods. 1 písm. a) až c) ústavný súd rozhoduje nálezom.

Na základe vykonaného dokazovania ústavný súd zistil, že volič J. V. (...) neuskutočnil 2. decembra 2006 hlasovanie iba sám za seba, ale aj za svoju manželku. Volebná komisia pôvodne s týmto postupom nesúhlasila, avšak napokon mu takto voliť umožnila. Táto skutočnosť vyplýva z podaného vysvetlenia J. V. uskutočneného pred orgánmi činnými v trestnom konaní a bola potvrdená aj v podanom vysvetlení L. K., členky volebnej komisie. Uvedené zistenie ústavného súdu nepriamo potvrdzuje aj to, že manželka J. V. sa odmietla k veci vyjadriť.

Všetky citované podané vysvetlenia sú súčasťou vyšetrovacieho spisu. Obsah týchto podaných vysvetlení ústavný súd vyhodnotil z preukazného hľadiska ako hodnoverný. Naopak, vyjadrenia predsedníčky, podpredsedníčky a ostatných členiek volebnej komisie vyplývajúce z ich výpovedí a podaných vysvetlení o tom, že nemajú vedomosť o hlasovaní voličov za iných voličov, ústavný súd vyhodnotil ako tendenčné a účelové vzhľadom na možnosť vyvodenia zodpovednosti, ak by im uvedené konanie bolo preukázané.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. PL. ÚS 16/99, PL. ÚS 10/03) už uviedol, že zvolenie orgánu územnej samosprávy je výsledkom vôle vyjadrenej voličmi ich osobným hlasovaním v prospech nimi zvolených kandidátov. Táto vôľa nemôže byť čiastočne alebo úplne modifikovaná vedomým zásahom člena (členov) volebnej komisie, t. j. že rozhodnutie volebnej komisie v dôsledku toho nevyjadruje skutočný výsledok volieb.

Umožnenie hlasovania občana za iného občana volebnou komisiou ústavný súd považuje za hrubé porušenie ustanovenia § 31 ods. 1 a 6 volebného zákona.

Právna úprava požadujúca, aby s prenosnou volebnou schránkou za voličmi, ktorí požiadali o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti, išli dvaja členovia volebnej komisie, predstavuje významnú záruku regulárnosti volebného aktu aj v prípadoch, keď sa volič nemôže dostaviť do volebnej miestnosti, a tým aj garanciu výkonu aktívneho volebného práva vyplývajúceho z čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy. Minimálnou požiadavkou majúcou garantovať riadny výkon volebného aktu aj v prípade tých občanov, ktorí požiadali

o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti, je prítomnosť dvoch vzájomne sa kontrolujúcich členov volebnej komisie.

Porušenie § 31 ods. 6 volebného zákona signalizuje aj nesúlad výpovedí svedkyne A. P., predsedníčky volebnej komisie, a svedkyne M. H., podpredsedníčky volebnej komisie, týkajúcich sa uskutočnenia hlasovania do prenosnej volebnej schránky synom predsedníčky volebnej komisie Ing. P. P.

Pochybnosť o regulárnosti uskutočnenia tohto hlasovania vyplýva najmä z výpovede M. H., ktorá v jednej časti výpovede uviedla, že si nepamätá, kto išiel s prenosnou volebnou schránkou za Ing. P. P., avšak v ďalšej časti výpovede na otázku sťažovateľa uviedla, že s prenosnou volebnou schránkou v danom prípade bola ona osobne s predsedníčkou volebnej komisie a že pri uskutočnení hlasovania „bola vo vnútri“, teda v rodinnom dome, kde mal Ing. P. vhodiť hlasovacie lístky do prenosnej volebnej schránky.

Ďalšiu pochybnosť o regulárnosti hlasovania vyvoláva rozpor medzi výpoveďou predsedníčky volebnej komisie, ktorá uviedla, že „syn ma požiadal o možnosť voľby do prenosnej schránky ešte predtým, než som ráno odišla z domu s tým, že bol dlho na cestách, cítil sa unavený a plánoval opäť vycestovať v ten deň“, a výpoveďou M. H., ktorá v súvislosti s hlasovaním do prenosnej schránky Ing. P. uviedla: „Áno viem o tom, volal jej na telefón.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu „Nesprávny postup pri zabezpečení hlasovania mimo volebnej miestnosti (nedodržanie tajnosti hlasovania, nezabezpečenie potrebného počtu členov volebnej komisie pre takéto hlasovanie) môže byť v príčinnej súvislosti s výsledkom volieb a tento výsledok volieb môže významnou mierou aj ovplyvniť. Dôsledkom takýchto porušení zákona je aj porušenie ústavného volebného práva a jeho princípov“ (napr. PL. ÚS 1/00, PL. ÚS 33/03).

Ústavný súd konštantne judikuje, že právomoc vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní v prípadoch hrubého, závažného, prípadne

opätovného porušovania zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Zistené porušenie musí byť preukázané a spôsobilé priamo ovplyvniť výsledok volieb (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 19/07).

Ústavný súd berúc do úvahy všetky zistenia a skutočnosti vyplývajúce z dokazovania zastáva názor, že v danej veci nebolo dodržané ustanovenie § 31 ods. 6 volebného zákona v súvislosti s uskutočnením hlasovania Ing. P. P. do prenosnej volebnej schránky, no za najzávažnejšie porušenie volebného zákona považuje ústavný súd to, že napriek striktnej požiadavke neprípustnosti zastúpenia pri hlasovaní voliča volebná komisia umožnila hlasovať J. V. (...) aj za jeho manželku, čím došlo k hrubému porušeniu ustanovenia § 31 ods. 1 volebného zákona. Podľa názoru ústavného súdu práve uvedená skutočnosť v súvislosti s tým, že rozdiel odovzdaných platných hlasov medzi odporcom (33 platných hlasov) a sťažovateľom (32 platných hlasov) bol iba 1 hlas, mohla mať priamy vplyv na výsledok volieb starostu obce J.

Ústavný súd pri rozhodovaní prihliadol aj na tvrdenia L. K., členky volebnej komisie, vyplývajúce zo záznamu o podaní vysvetlenia orgánom činným v trestnom konaní, v ktorom uviedla, že okrem hlasovania jej starého otca J. V. za svoju manželku umožnila volebná komisia hlasovať za iného minimálne ešte v jednom prípade.

Ústavný súd na základe vykonaného dokazovania a dôsledného zváženia všetkých preukázaných skutočností zistených v rámci vykonaného dokazovania dospel k záveru, že najmä zistené hrubé porušenie zákonnosti, konkrétne § 31 ods. 1 volebného zákona, mohlo mať v danom prípade podstatný vplyv na konečný výsledok napadnutých volieb starostu obce J. Preto ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vyhlásil voľby na starostu obce J. konané 2. decembra 2006 za neplatné, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

Vzhľadom na uvedené bolo už bez právneho významu skúmať, či ďalšie sťažovateľom namietané tvrdenia o nezákonnosti volieb mohli znamenať také porušenie volebného zákona alebo ústavy, ktoré by mohlo mať dopad na výsledok predmetných volieb.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 9. apríla 2008